

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ZAPADNOSLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOSTI
KATEDRA ZA ČEŠKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Mirjana Ivančić

Frazemi s leksemom „oko“ u češkome i njemačkome jeziku

Diplomski rad

Mentor: prof.dr.sc. Dubravka Sesar

Komentor: prof.dr.sc. Velimir Piškorec

Zagreb, lipnja 2013

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Frazeologija i frazem	3
3. Strukturna analiza frazema	5
3.1. Češki jezik	5
3.2. Njemački jezik	8
4. Sintaktička analiza frazema	10
5. Konceptualna analiza frazema	12
5.1. Oko kao organ vida u češkoj i njemačkoj frazeologiji	12
5.2. Analiza frazema	13
5.2.1. Čovjekovo psihičko stanje	14
5.2.2. Čovjekovo fizičko stanje	16
5.2.3. Čovjekovo opće stanje	16
5.2.4. Međuljudski odnosi	17
6. Zaključak	19
7. Dodatak	20
8. Literatura	25
9. Internetski izvori	26

1. Uvod

Ukoliko želimo savladati neki strani jezik, potrebno ga je proučavati na svim njegovim razinama: od gramatičke do stilističke. Kao buduću prevoditeljicu posebno me zaintrigirao onaj aspekt jezika koji prevoditeljima često zadaje glavobolje: frazeologija. Poznavanje frazema, razumijevanje i njihova upotreba u stranome jeziku zahtijeva ne samo visoku jezičnu kompetenciju nego i sveobuhvatno poznavanje društva i kulture ciljanoga jezika.

Ovaj je rad posvećen analizi frazema s leksemom „oko“ u češkome i njemačkome jeziku. Budući da su češki i njemački jezik bili dio moga studija, odabir jezika koji će biti uključeni u analizu nije bio težak.

Oči kao najvažniji vidni organ i „ogledalo duše“ javljaju se vrlo često u frazeologiji obaju jezika. Cilj je ovoga rada utvrditi u kojoj se mjeri frazemi s leksemom „oko“ u češkome i njemačkome jeziku poklapaju na strukturnom, sintaktičkom i konceptualnom polju. S obzirom na činjenicu da je češki prostor stoljećima bio izložen ne samo političkome, već i jezičnome utjecaju zemalja njemačkoga govornog prostora, za očekivati je bilo da će rezultati analize pokazati velike sličnosti na svim trima poljima.

Analiza se frazema temeljila na postojećoj frazeološkoj literaturi, općim rječnicima te znanstvenim člancima i publikacijama na tu temu, te na ručno sastavljenom vlastitom korpusu. Pritom se nastojalo da korpus bude reprezentativan, tj. da sadrži dovoljan broj frazema kako bi se ovakva analiza uspjela provesti. Kao polazni je rječnik za češki jezik uzet Čermakov *Slovník české frazeologie a idiomatiky (Výrazy slovesné)*, a za njemački jezik Dudenov *Redewendungen*. Pri izradi korpusa pazilo se na to da se frazemi pronađeni u polaznim rječnicima javljaju najmanje u još jednom od dodatnih rječnika. Također, važno je napomenuti da je analiza frazema napravljena na osnovi hrvatske teorijske literature koja se u nekim segmentima razlikuje od češke i njemačke.

Prvi se dio rada usredotočuje na strukturnu analizu frazema s leksemom „oko“ u češkome i njemačkome jeziku. Pritom se nastoji prikazati koji su strukturni tipovi frazema u oboma jezicima najučestaliji. Osim toga, nastoji se ukazati na sličnosti i razlike između frazema obaju jezika na tom polju.

U drugome se dijelu rada posvećenom sintaktičkoj analizi frazema ispituje uloga koju frazemi s leksemom „oko“ preuzimaju kad ih se uvrsti u rečenicu, tj. njihova konkretna uporaba. Za taj su dio analize korišteni nacionalni korpusi promatranih jezika.

Treći je, a ujedno i posljednji dio rada posvećen konceptualnoj analizi frazema. Taj je dio analize preuzet iz kognitivne lingvistike i ispituje kojim se semantičkim poljima pridružuju frazemi s leksemom „oko“ u promatranim jezicima. Osim toga, u konceptualnoj se analizi nastojalo ispitati u kojoj se mjeri promatrani frazemi obaju jezika mogu pridružiti istim semantičkim poljima.

2. Frazeologija i frazem

Termin *frazeologija* (grč. *phrasis* 'izraz' + *lógos* 'riječ, govor') ima dva značenja. Prvo se odnosi na lingvističku disciplinu, na znanost o ustaljenim izrazima čvrste strukture. Drugo predstavlja ukupnost frazema raspoređenih prema različitim kriterijima, na primjer prema podrijetlu i proširenosti upotrebe, prema vremenskoj i područnoj raslojenosti i sl. (usp. Fink-Arsovski 2002: 5).

Frazeologija, kao jedna od najmlađih lingvističkih disciplina, počela se izdvajati od leksikologije tek sredinom prošloga stoljeća, nakon 1947. godine. Njen je razvoj započeo na području bivšeg Sovjetskog Saveza, ali se ubrzo proširila i na ostale slavenske zemlje, među njima i Hrvatsku, gdje se počela proučavati početkom sedamdesetih godina 20. stoljeća. Razvoj te znanosti je u Hrvatskoj potaknula Antica Menac okupivši oko sebe grupu suradnika, ponajprije rusista, koji su uskoro postali jezgra *Zagrebačke frazeološke škole* (usp. Fink-Arsovski 2002: 6).

Osnovna jedinica frazeologije je frazem.¹ Frazem karakterizira cjelovitost i čvrsta struktura. Naime, sastavnice su pojedinog frazema unaprijed zadane i ne mogu se zamijeniti drugima. Pritom one gube svoje samostalno značenje, dakle, značenje frazema ne proistječe iz značenja njegovih pojedinih sastavnica već frazem ima značenje samo kao cjelina. Frazem kao takav

---

¹ U ranijim se radovima hrvatskih lingvista osnovna frazeološka jedinica nazivala *frazeologizam*. Danas se uglavnom koristi izraz *frazem* radi usustavljivanja s drugim lingvističkim jedinicama (fonem, grafem, morfem, leksem itd.) (Fink-Arsovski: isto).

čini neraščlanjivu cjelinu; izostavljanje ili zamjena jedne komponente dovela bi do raspadanja cijeloga frazema.

Redosljed je sastavnica frazema također unaprijed zadan i nepromjenjiv. Dakle, govornik ne stvara frazeme u govornome aktu, kao što je to slučaj sa slobodnim svezama riječi, već ih samo reproducira u unaprijed zadanom, gotovom obliku (usp. Melvinger 1989).

Prema tome, može se reći da svi frazemi imaju nekoliko zajedničkih obilježja: 1. pojavljuju se u gotovu obliku, kao čvrsta sveza riječi ustaljena u jeziku dugom upotrebom, 2. čine neraščlanjiv skup riječi, 3. uklapaju se u rečenicu kao njezin sastavni dio, 4. značenje frazema ne proizlazi iz zbroja značenja njegovih članova jer su neki ili svi članovi doživjeli semantičku preobrazbu. (usp. Matešić 1989: 6). Željka Fink-Arsovski navodi kako je jedno od daljnjih obilježja frazema i njihova ekspresivnost i konotativno značenje koje je najčešće negativno (Fink-Arsovski 2002: 7).

Frazemi se mogu analizirati s različitih aspekata, no tri su osnovna oblika frazeološke analize: strukturni, sintaktički i semantički.

Prilikom strukturne analize frazema se određuje opseg frazema, njegov leksički sastav i sintaktički glavna komponenta (Fink-Arsovski 2002). Upravo će opseg frazema dovesti jezikoslovce do različitog mišljenja u svezi s brojem i vrstom riječi u njegovu sastavu. Naime, dok neki jezikoslovci smatraju da se frazem mora sastojati od najmanje dvije autosemantičke riječi, drugi u frazeme ubrajaju i fonetsku riječ koja se sastoji od samo jedne autosemantičke i jedne (ili više) sinsemantičkih riječi. Većina se jezikoslovaca ipak opredijelila za trostupanjku podjelu frazema koja uz skup riječi i frazema sa strukturom rečenice uključuje i fonetske riječi.

Sintaktička se analiza frazema odnosi na uključivanje frazema u rečenično ustrojstvo i određivanje njegove funkcije. Dakle, ispituje se konkretno ostvarivanje frazema i njihova upotreba u jeziku.

Semantička analiza frazema ispituje kojim se semantičkim poljima mogu pridružiti određeni frazemi.

Frazemi s leksomom „oko“ će se u ovome radu analizirati upravo sa ta tri aspekta: strukturnog, sintaktičkog i konceptualnog.

3. Strukturna analiza frazema

Kao što je već spomenuto, strukturna se analiza frazema bavi opsegom, leksičkim sastavom frazema i određivanjem sintaktički glavne riječi. U analizi su frazema s leksomom „oko“ u češkome i njemačkome jeziku navedeni osnovni tipovi frazema s primjerima.

3.1. Češki jezik

1. tip: glagol + imenica

- glagol + imenica u dativu
lahodit oku
- glagol + imenica u akuzativu:
vyvalit oči
otevřít oči *někomu*
zamazat oči *někomu*
napínat oči
- glagol + imenica u instrumentalu:
hltnat očima *někoho*
měřit si očima *někoho*
zasvítit očima
přeletět očima *něco*

2. tip: glagol + pridjev + imenica

- glagol + pridjev + imenica u dativu:
nevěřit vlastním očím
- glagol + pridjev + imenica u akuzativu:
dělat zlé oči
mít hladové oči
mít otevřené oči

mít velké oči

- glagol + pridjev + imenica u instrumentalu
dohlédnout *někam* pouhým/prostým okem

3. tip: glagol + prijedlog + imenica

- glagol + prijedlog + imenica u genitivu:
bít do očí *někomu*
být *někomu* z očí
dělat *něco* od/podle oka
koukat *někomu* z očí
lhát *někomu* do očí
padnout *někomu* do oka
řici *někomu něco* do očí
stavět se *někomu* do očí
- glagol + prijedlog + imenica u akuzativu:
mít *pro někoho, něco* oči
nejít *někomu* na oči
nepouštět *s někoho* oči
netroufat si *někomu* na oči
udělat *na někoho* oči
- glagol + prijedlog + imenica u lokativu:
klesnout *v něčích* očích
mít/držet *někoho, něco* na očích
mít *něco* v očích
- glagol + prijedlog + imenica u instrumentalu
házet *po někom* očima
loupat/loupnout *po někom* očima
mít před očima
pást se *na někom, něčem* očima
růst *někomu* před očima
zabodávat se *do někoho* očima

4. tip: glagol + prijedlog + pridjev + imenica

- glagol + přijedlog + přídjev + imenica u akuzativu
přesvědčit se na vlastní oči
šlapnout *někomu* na kuří oko
udělat *něco* pro krásné oči
- glagol + přijedlog + přídjev + imenica u instrumentalu
dívat se *na něco* střízlivýma očima
spát se otevřenýma očima

5. tip: glagol + imenica + přijedlog + imenica

- glagol + imenica + přijedlog + imenica „oko“ u lokativu
nalézt milost v očích *někoho*
- glagol + imenica + přijedlog + imenica „oko“ u instrumentalu
mít mlhu před očima
- glagol + imenica „oko“ u akuzativu množiny + přijedlog + imenica u lokativu množiny
mít oči na stopkách

6. tip: glagol + přilog + imenica + glagol

- glagol + přiložná oznamovací slovesa + imenica „oko“ u nominativu + glagol
jít kam *ho* oči vedou

7. tip: glagol + přijedlog + imenica + přijedlog + imenica

- glagol + přijedlog + imenica „oko“ u genitivu množiny + přijedlog + imenica „oko“ u genitivu množiny
jednat *s někým* z očí do očí

8. tip: věznic + imenica + glagol

- věznic + imenica „oko“ u genitivu jednine + glagol
ani oka nezahmouřit
- věznic + imenica „oko“ u instrumentalu jednine + glagol
ani okem nemrknout

3.2. Njemački jezik

1. tip: imenica + glagol
  - imenica u akuzativu + glagol
jdm. die Augen öffnen
die Augen schließen
ein Auge riskieren
das Auge beleidigen
2. tip: pridjev + imenica + glagol
  - pridjev + imenica u akuzativu + glagol
große Augen machen
jdm. schöne Augen machen
3. tip: prijedlog + imenica + glagol
  - prijedlog + imenica „oko“ u dativu + glagol
jdm. etwas an den Augen ablesen
jdn., etwas aus dem Auge verlieren
etwas im Auge behalten
in *jds.* Augen steigen/sinken
jdn. mit den Augen verschlingen
  - prijedlog + imenica „oko“ u akuzativu + glagol
einer Sache ins Auge blicken/sehen
ins Auge gehen
etwas ins Auge fallen/springen
ins Auge fassen
4. tip: imenica + prijedlog + glagol
  - imenica „oko“ u akuzativu + prijedlog + glagol
ein Auge auf *jdn.* werfen
die Augen vor *etwas* verschließen
ein Auge für *jdn., etwas* haben
ein Auge auf *jdn., etwas* haben

5. tip: prilog + imenica + glagol

- prilog + imenica „oko“ u nominativu + glagol
ganz Auge sein
so weit das Auge reicht
- prilog + imenica u akuzativu + glagol
unter die Augen treten

6. tip: prijedlog + pridjev + imenica + glagol

- prijedlog + pridjev + imenica u dativu + glagol
jdn., etwas mit anderen Augen betrachten
mit offenen Augen schlafen

7. tip: prilog + prijedlog + imenica + glagol

- prilog + prijedlog + imenica u dativu + glagol
etwas jdm. klar vor den Augen stehen

Strukturnom je analizom češkoga i njemačkoga korpusa utvrđeno da se u češkome jeziku javlja osam tipova frazema, dok se u njemačkome jeziku javlja sedam tipova. Pritom zaključujemo da su u oba jezika najčešći glagolski frazemi s leksomom „oko“. Raspodjela je frazema po tipovima u češkome i njemačkome jeziku prilično slična. U oba je jezika najbogatiji tip u kojem se uz imenicu vežu prijedlog i glagol. Razlika, doduše, leži u padežima u kojima se javlja imenica „oko“. Dok se u frazemima toga tipa u češkome jeziku imenica „oko“ javlja u genitivu, akuzativu, lokativu i instrumentalu, u njemačkome se jeziku ona javlja samo u dva padeža, i to u dativu i u akuzativu. To objašnjava činjenica da njemački ima samo četiri padeža koja pak izražavaju značenje svih sedam čeških padeža.

Nadalje, u češkome se jeziku javlja relativno velik broj frazema u kojima se uz imenicu i prijedlog veže i pridjev. U njemačkome su pronađena samo dva frazema toga tipa. Zanimljivo je i da se u češkome jeziku javlja relativno velik broj frazema tipa u kojem se uz imenicu „oko“ veže samo glagol. U njemačkome jeziku to nije slučaj iz razloga što većina njemačkih frazema koji su ekvivalent češkima spadaju u tip u kojem se uz imenicu i glagol veže i prijedlog. Tako na primjer češki frazem *hltat očima* spada u tip glagol + imenica, dok

njegov njemački ekvivalent *mit den Augen verschlingen* spada u tip prijedlog + imenica u dativu + glagol.

4. Sintaktička analiza frazema

Uvrštavanjem frazema u rečenicu on postaje dijelom rečeničnoga ustrojstva. Pritom dobiva određenu funkciju u rečenici za čije je određivanje presudno uvrstiti te frazeme u pojedina kategorijalna značenja.

Pregledavanjem nacionalnih korpusa uočeno je da se frazemi u oba jezika „ponašaju“ na isti način. Pritom su uočena dva modela po kojima frazemi ulaze u uporabu:

1. Frazem je dijelom glagolske fraze rečenice

Budući da se u oba jezika najčešće javljaju glagolski frazemi s leksemom „oko“, ti su frazemi i po svome kategorijalnome značenju glagolski i u rečenici preuzimaju funkciju predikata. U češkome jeziku imenica „oko“ u tom slučaju preuzima funkciju priložne oznake, a sâm frazem najčešće ima i dopunu u smislu objekta u akuzativu.

U njemačkome jeziku „oko“ preuzima funkciju direktnog objekta ili priložne oznake. Kao i u češkome jeziku, i u njemačkome jeziku frazem najčešće ima još jednu dopunu koja je direktni ili indirektni objekt.

Češki jezik

(...) chodila ven, aby byla chvíli sama a *neměla* pořád *na očích* tu věčnou zahradu a zaprášenou cestu.²

Stála jsem jako přimražená a *hltala očima* tu krásu.³

(...) pakt s Hitlerem a všechno další mohlo *otevřít oči každému*, kdo byl ochoten vidět a nedat se zblbit (...)⁴

"Co si to, sakra, dovolujete?" Weideman na ni *vyvalil oči*: "Děje se něco?"⁵

---

² Český národní korpus – SYN2000. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Cit. 25.04.2012, dostupán na: <http://www.korpus.cz>

³ isto

⁴ isto

Njemački jezik ⁶

Fabriczek: „Wir werden den Plan nicht *aus den Augen verlieren*.“

Alex hat einen Auftrag: Frauen *die Augen öffnen*.

Die Augen vor den Problemen *verschließt* er nicht.

2. Frazem je priložna oznaka u rečenici

Frazem u ovome slučaju može stajati sam za sebe. U češkome su jeziku to najčešće frazemi tipa glagol + (prijedlog) + prilog + imenica „oko“. Budući da su veze između pojedinih sastavnica frazema vrlo jake, one se u strukturi rečenice ne odvajaju, što je vidljivo iz dolje navedenih primjera.

Češki jezik

Přijel jsem se *na vlastní oči* přesvědčit, kudy vedou dnes tzv. ekologické limity (...)⁷

(...) On *se* na mne *díval široce otevřenýma očima* plnýma oddanosti a lásky (...)⁸

U njemačkome se jeziku frazemi koji su priložne oznake u rečenici najčešće javljaju kao tip frazema prilog + imenica „oko“ + glagol.

Njemački jezik

„Wir hatten ein positives Gespräch *unter vier Augen*.

Unberührte Hänge, *so weit das Auge reicht*.

Wir *halten die Augen offen*, aber es gibt nichts Konkretes.

---

⁵ isto

⁶ Ovi i daljnji primjeri preuzeti iz korpusa *Instituta za njemački jezik* <https://cosmas2.ids-mannheim.de/cosmas2-web/> (25.4.2012.)

⁷ *Český národní korpus* – SYN. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Cit. 25.04.2012, dostupan na: <http://www.korpus.cz>

⁸ isto

5. Konceptualna analiza frazema

Kognitivna lingvistika frazeme promatra kao psiholingvističke jedinice pohranjene unutar tzv. „mentalnog leksikona“, pod kojim se podrazumijeva mreža raznovrsnih pojmovnih jedinica koje su pridružene jednom, a nerijetko i većem broju konceptualnih područja koja su pak formirana na osnovi izvanjezičnih kriterija, tj. čovjekova znanja o svijetu. Ukoliko tu definiciju primijenimo u frazeologiji, možemo reći kako je znanje o svijetu temelj mentalnom umreženju frazema unutar određenih konceptualnih područja.

Prije konceptualne analize frazema s leksemom „oko“ u češkome i njemačkome jeziku, potrebno je ustvrditi kojim se konceptualnim poljima oko kao vidni organ pridružuje.

5.1. Oko kao organ vida u češkoj i njemačkoj frazeologiji

S okom/očima se, kao najvažnijim osjetilnim organom, u frazeologiji povezuje „vid“ i „promatranje“. Osim te primarne asocijacije na vidni organ, u češkoj se i njemačkoj frazeologiji oko povezuje i s nekim drugim konceptualnim poljima.

Kako u češkome, tako se i u njemačkome jeziku javljaju frazemi s leksemom „oko“ koji se vežu uz konceptualno polje „smrt“ (češ. *zavřít oči*, njem. *die Augen schließen/zumachen/zutun*) te „spavanje“ (češ. *ani oka nezahmouřit*; njem. *kein Auge zutun*).

Osim toga, „oči“ se povezuju i s konceptualnim poljem „tuga“, „pozornost/nepozornost“ te „ljubav/zaljubljenost“. Stav, odnosno mišljenje se u njemačkome jeziku također može izreći frazomom s leksemom „oko“ (njem. *in jds. Augen*). Za nekoga tko je promijenio mišljenje i došao do neke spoznaje i Česi i Nijemci kažu da vidi drugim očima (češ. *podívat se/dívat se jinýma očima*; njem. *etw. mit (ganz) anderen Augen sehen*).

Oči imaju veliku ulogu u neverbalnoj komunikaciji. Budući da je iz njih lako iščitati čovjekove osjećaje, stanja i slično, većina se frazema s leksemom „oko“ pridružuje konceptualnim poljima vezanima uz čovjeka i njegovo psihofizičko stanje.

Nadalje, oči se povezuju i s konceptualnim poljem „želja/čežnja“. *Baciti oko* na koga (češ. *hodit okem* po nekom, po něčem; njem. *auf jdn., etw. ein Auge werfen*) znači pokazati interes za nekoga. Oči se, osim toga, povezuju i sa iskustvom te sposobnošću donošenja pravih odluka. Tako se u češkome i njemačkome jeziku nečije iskustvo izriče frazemom *imati oko* za što (češ. *mít* na něco *oko*; njem. *ein Auge für etw. haben*).

5.2. Analiza frazema

Analiza je frazema za potrebe ovog rada izvršena na korpusu koji je prikupljen na temelju leksikografske građe njemačkog i češkog jezika s posebnim osvrtom na jednojezične frazeološke rječnike, jednojezične opće rječnike te na dvojezične frazeološke rječnike.

Prikupljeni su frazemi pridruženi konceptualnim poljima koja predstavljaju tematske cjeline iz realnoga svijeta, s tim da su u radu spomenuta samo ona konceptualna polja kojima se u oboma jezicima može pridružiti najviše frazema. Odabrana konceptualna polja se u ovome radu prije svega odnose na čovjeka. Pritom je važno napomenuti da je korištena konceptualna analiza preuzeta iz kognitivne lingvistike.

Koncept je zajednički pojam koji preuzima značenja pojedinih frazema bez obzira na njihovo kategorijalno značenje. Koncept na taj način objedinjuje frazeme u određenu skupinu.

Frazemi su u analizi podijeljeni u nekoliko osnovnih konceptualnih polja. U svakome su od polja zatim podijeljeni u tzv. deskriptore.⁹ U daljnjoj se analizi nastojalo pokazati postoji li razlika u konceptualnoj analizi između njemačkoga i češkoga jezika.

Kao temelj analize frazemi s leksemom „oko“ u češkome i njemačkome jeziku su razvrstani u četiri konceptualna polja: čovjekovo psihičko stanje, čovjekovo fizičko stanje, čovjekovo opće stanje i međuljudski odnosi.

---

⁹ Termin *deskriptor* preuzet iz: Benzon (2006).

5.2.1. Čovjekovo psihičko stanje

U ovu kategoriju spadaju frazemi koji se odnose na čovjekovo unutarnje stanje, emocije te na psihičke procese i stanja. U korpusu frazema češkoga i njemačkoga jezika pronađeni su gotovo isti frazemi koje objedinjuje koncept „čovjekovo psihičko stanje“. U korpusima obaju jezika pronađeni se frazemi mogu podijeliti u četiri deskriptora:

Češki jezik

1. čuđenje

otvírat /kulit/valit oči
nemocť věřit svým očím
nevěřit vlastním očím
vyvalit oči

2. pozornost

nespouštět oči *s někoho, s něčeho*
vzít oči do hrsti
mít (držet) na očích *někoho, něco*
mít oči všude
brousit očima po *někom, něčem*
spát s otevřenýma očima/votevřenejma vočima

3. tuga

někomu vlhnou oči
někomu stojí slzy v očích

4. interes

hodit okem po *někom*
mrsknout po *někom* okem

Frazemi se njemačkoga jezika prikupljeni analizom korpusa također mogu podijeliti u gore navedene deskriptore. Pritom se primjećuje da se u kategorijama pojedinih deskriptora u

objema jezicima mogu pronaći frazemi iste strukture. Tako se u češkome jeziku čuđenje izražava frazemom *nevěřít vlastním očím*, a u njemačkome jeziku frazemom *seinen (eigenen) Augen nicht trauen*. Očekivano, u oba su jezika najbrojniji frazemi koji spadaju pod deskriptor „pozornost“. I u ovoj se skupini u oba jezika mogu pronaći frazemi iste strukture, kao npr. u češkome jeziku frazemi *mít oči všude* i *nepouštět oči* s někoho, něčeho te njihovi njemački ekvivalenti *seine Augen überall haben* i *jdn. nicht aus den Augen lassen*. Isto se može primijetiti i kod ostala dva deskriptora u ovome konceptualnom polju.

Zanimljivo je da se u oba jezika javlja frazem spavati otvorenih očiju (češ. *spát s otevřenýma očima/votevřenejma vočima*, njem. *mit offenen Augen schlafen*) koji se pridružuju različitim semantičkim poljima. Dok se u češkome jeziku frazem *spát s otevřenýma očima/votevřenejma vočima* pridružuje semantičkom polju „pozornost“ i odnosi se na osobu koja uvijek ima sve na oku, njegov se njemački ekvivalent *mit offenen Augen schlafen* pridružuje semantičkome polju sasvim suprotnoga značenja („nepozornost“).

Njemački jezik

1. čuđenje

die Augen weit aufreißen
seinen (eigenen) Augen nicht trauen
große Augen machen

2. pozornost

ein wachsames Auge haben
die Augen offenhalten
jdn. nicht aus den Augen lassen
kein Auge von *jdm.*, *etw.* lassen /wenden
jdn., *etw.* im Auge behalten/haben
seine Augen überall haben
ein Auge auf *jdn.*, *etw.* haben

3. tuga

da bleibt kein Auge trocken
sich die Augen ausweinen

jdm. stehen die Tränen in den Augen

4. interes (za nekoga/nešto)

ein Auge auf *jdn./etwas.* werfen

jdn. mit den Augen verschlingen

jdm. ins Auge/in die Augen stechen

5.2.2. Čovjekovo fizičko stanje

U ovu kategoriju spadaju frazemi koji opisuju čovjekovo fizičko stanje. Zanimljivo je da su se u oba jezika u analizi pronađeni frazemi odnosili na deskriptor „umor“. U češkome su jeziku pronađena dva frazema koja opisuju čovjekovo fizičko stanje, dok su u njemačkome jeziku pronađena tri.

Češki jezik

1. umor

někomu se oči zavírají

sotva na oči vidět

Njemački jezik

1. umor

kleine Augen machen

kaum die Augen aufhalten können

nicht mehr aus den Augen sehen können

5.2.3. Čovjekovo opće stanje

U ovu kategoriju spadaju frazemi koji se odnose na promjenu čovjekova općeg stanja. U oba su jezika pronađeni frazemi koji spadaju pod deskriptor „smrt“. Tako se u češkome jeziku

pojavljuje frazem *zavřít oči* dok se u njemačkome jeziku pojavljuju tri frazema koja spadaju pod spomenuti deskriptor: *jds. Augen brechen, die Augen schließen/zumachen/zutun i die Augen auf null stellen.*

5.2.4. Međuljudski odnosi

Vidljivo je da su u oba jezika frazemi koji spadaju pod ovo konceptualno polje najbrojniji. Također se primjećuje podudaranje u kategorizaciji frazema, tj. u podjeli na deskriptore. U češkome se jeziku frazemi obuhvaćeni konceptom „međuljudski odnosi“ mogu podijeliti u pet deskriptora:

1. konfrontacija

řící do očí *někomu něco*

2. naklonost

mít *u někoho* (dobré) oko/(dobrý) voko

udělat si *u někoho* dobré oko/(dobrý) voko

3. proniclivost

číst *někomu něco* z očí

číst *někomu něco* na/v očích

poznat *někomu něco* na očích

4. razočaranost

klesnout v očích *někoho*

5. zaljubljenost/flert

dívat se *na někoho* okouzlenýma očima

dělat/udělat *na někoho* oči

mít oči jen *pro někoho*

mocet *na někom* oči nechat

padnout *někomu* do oka

U njemačkome se jeziku pronađeni frazemi mogu podijeliti u četiri deskriptora, s time da deskriptor „naklonost“ nije dio podjele kao u češkome jeziku. Dok se u češkome jeziku nečija naklonost izražava frazemom *mít u někoho dobré oko/dobrý voko*, u njemačkome jeziku nije pronađen ekvivalent s leksomom „oko“. Naklonost se u njemačkome jeziku izražava frazemima: bei jdm. *einen weißen Fuß fassen* i bei jdm. *einen Stein im Brett haben*. Kod ostalih je deskriptora zamjetan veliki broj ekvivalenata u oba jezika.

Zanimljivo je da se u oba jezika pod konceptom međuljudskih odnosa najviše frazema može pridružiti deskriptoru „zaljubljenost/flert“. Analizom su njemačkoga korpusa pronađena četiri frazema koja spadaju pod taj deskriptor dok je analizom češkoga jezika utvrđeno da se tome semantičkome polju može pridružiti pet frazema.

1. konfrontacija

jdm. Auge in Auge gegenüberstehen

jdm. unter die Augen kommen/treten

jdm. (am liebsten) die Augen auskratzen (mögen)

2. pronicljivost

jdm. etwas an den Augen ablesen

3. razočaranje

in jds. Augen sinken/verlieren

4. zaljubljenost/ flert

jdm. schöne Augen machen

jdm. verliebte Augen machen

nur Augen für *jdn./etwas* haben

jdm. zu tief ins Auge/in die Augen sehen

6. Zaključak

U ovome su radu promatrani frazemi s leksemom „oko“ u češkome i njemačkome jeziku. Nakon strukturalne i sintaktičke analize, na sakupljeni je korpus frazema primijenjena metoda konceptualne analize preuzeta iz kognitivne lingvistike.

Analizom su, kao što se i očekivalo, utvrđene brojne sličnosti između frazema s leksemom „oko“ u promatranim jezicima.

Strukturna je analiza pokazala da su u oboma jezicima najbrojniji glagolski frazemi tipa glagol+prijedlog+imenica. Pritom je utvrđeno da se imenica „oko“ koja se javlja u frazemima toga tipa u njemačkome jeziku javlja u padežima različitim od onih u kojima se imenica „oko“ javlja u češkome jeziku, budući da se značenje svih sedam čeških padeža u njemačkom izriče četirima padežima.

Analizom je češkog i njemačkog korpusa utvrđeno kako se promatrani frazemi „ponašaju“ u konkretnoj uporabi. Zaključeno je da se u oba jezika frazemi s leksemom „oko“ mogu svrstati u dva modela: frazem je ili dijelom glagolske fraze rečenice ili je priložna oznaka u rečenici.

Podudarnosti između dvaju jezika vidljivi su i u konceptualnoj analizi. Većina se promatranih frazema može opisati istim deskriptorima, ponekad se javljaju i potpuni ekvivalenti u oboma jezicima.

Rezultati analize frazema s leksemom „oko“ u češkome i njemačkome jeziku potvrdili su pretpostavku kako na strukturalnome, tako i na sintaktičkome i semantičkome polju oba promatrana jezika pokazuju velike sličnosti. Ta spoznaja otvara mogućnost razvijanja nove pretpostavke kako je češki jezik zahvaljujući dugotrajnom utjecaju zemalja njemačkog govornoga prostora na češki prostor preuzeo brojne frazeme iz njemačkoga jezika.

7. Dodatak

Indeks frazema korištenih za potrebe ovoga rada s prijevodom na hrvatski jezik

(gdje postoje, navedeni su hrvatski frazeološki ekvivalenti, a gdje ih nema, navedeno je tumačenje)

Češki jezik

ani oka nezahmouřit	ne sklopiti oka (očiju)
ani okem nemrknout	ne trepnuvši okom
bít do očí <i>někomu</i>	pasti (udarati) u oči <i>kome</i>
brousit očima <i>po někom, něčem</i>	pozorno gledati <i>koga, što</i>
být <i>někomu</i> z očí	biti daleko od očiju <i>kome</i>
číst <i>někomu něco</i> na/v očích	vidjeti <i>kome što</i> u očima,
	prepoznati u očima <i>kome što</i>
číst <i>někomu něco</i> z očí	čítati/pročítati iz očiju <i>kome što</i>
dělat/udělat <i>na někoho</i> oči	očijukati (koketirati) <i>s kim</i>
dělat <i>něco</i> od/podle oka	napraviti <i>što</i> od oka
dělat zlé oči	'pobudivati ljubomoru'
dívat se jinýma očima	gledati drugim očima
dívat se <i>na něco</i> střízlivýma očima	vidjeti <i>što</i> u pravom svjetlu
dívat se <i>na někoho</i> okouzlenýma očima	'gledati <i>što</i> s divljenjem,
	oduševljenjem'
dívat se široce otevřenýma očima	rozrogačiti oči, gledati široko
	otvorenih očiju
dohlédnout <i>někam</i> pouhým/prostým okem	vidjeti <i>što</i> prostim, golim okom
házet <i>po někom</i> očima	baciti pogled <i>na koga</i>
hltat očima <i>někoho</i>	gutati očima (pogledom) <i>koga</i>
hodit okem <i>po někom, po něčem</i>	baciti oko <i>na koga, na što</i>
jednat <i>s někým</i> z očí do očí	'biti otevřen <i>s kim</i> , razgovarati <i>s kim</i> otvoreno'
jít kam <i>ho</i> oči vedou	ići <i>kamo koga</i> noge nose
klesnout <i>v něčích</i> očích	pasti u <i>čijim</i> očima

koukat *někomu* z očí

lahodit oku

lhát *někomu* do očí

loupat/loupnout *po někom* očima

měřit si očima *někoho*

mít hladové oči

mít mlhu před očima

mít/držet *někoho*, *něco* na očích

mít *na něco* oko

mít oči jen *pro někoho*

mít oči na stopkách

mít oči všude

mít otevřené oči

mít před očima

mít *u někoho* (dobré) oko/ (dobrý) voko

mít velké oči

mít v očích *něco*

moc *na někom* oči nechat

mrsknout *po někom* okem

nalézt milost v očích *někoho*

napínat oči

nejít *někomu* na oči koga

někomu se oči zavírají

někomu stojí slzy v očích

někomu vlnou oči

nemocť věřit svým očím

nespouštět oči *s někoho*, *s něčeho*

sija iz očiju *kome što*, može se

pročitati iz *čijih* očiju

goditi oku

lagati *kome* u oči (lice)

bosti *koga* pogledom

odmjeravati/odmjeriti *koga* očima
(pogledom)

'biti zavidan, ljubomorán'

magli se pred očima *kome*

držati na oku *koga, što*

imati oko *za što*

imati oči samo *za koga*

'biti iznenađen viđením'; 'pozorno
pratiti (gledati)'

'sve znati i vidjeti'

imati oči otvorene

imati *što* pred očima

'imati *čiju* naklonost', 'imati dobre
kontakte'

imati velike oči, 'precijeniti se'

čitati *što kome* iz očiju

'gledati *koga* s divljenjem',

'zaljubljeno gledati *koga*'

'ošinuti pogledom *koga*'

pronaći milost u *čijim* očima

napinjati oči

ne izlaziti/ne izići *kome* na oči

sklapaju se oči <od umora> *kome*

oči su pune suza *kome*

oči su suzne *kome*

ne povjerovati/ne vjerovati svojim
očima

ne skidati očiju (oka) *s koga*, *s*
čega

netroufat si *někomu* na oči

nevěřit vlastním očima

otevřít oči *někomu*

otvírat /kulit/valit oči

padnout *někomu* do oka

pást se *na někom, něčem* očima

poznat *někomu něco* na očích

přeletět očima *něco*

přesvědčit se na vlastní oči

růst *někomu* před očima

řici do očí *někomu něco*

sotva na oči vidět

spát se otevřenýma očima/votevřenejma vočima

stavět se *někomu* do očí

šlapnout *někomu* na kuří oko

udělat *něco* pro krásné oči

udělat si *u někoho* dobré oko/dobrý voko

vyvalit oči

vzít oči do hrsti

zabodávat se *do někoho* očima

zamazat oči *někomu*

zasvítit očima

zavřít oči

ne usuditi se izići *kome* na (pred)
oči

ne povjerovati/ne vjerovati
vlastitim očima

otvoriti oči *kome*

razrogačiti oči

upasti/upadati nekome u oko

pasti oči *na kome, čemu*

pročitati/čitati iz očíju *kome što*

preletjeti pogledom *što*

uvjeriti se na vlastite oči

porasti/rasti u *čijim* očima

reći u oči *kome što*

jedva držati oči otvorene

spavati otvorenih očíju

'pretvarati se'; 'dodvoravati se
kome'

stati *kome* na kurje oko

napraviti *što* za <*čije*> lijepe oči

'imati *nečiju* naklonost'

izbečiti/iskolačiti oči

otvorenih očíju

probadati *koga* pogledom

zamazati oči *kome*

'pokazati oduševljenje *čime*'

sklopiti (zatvoriti) oči

Njemački jezik

bei *jdm.* einen weißen Fuß fassen

bei *jdm.* einen Stein im Brett haben

da bleibt kein Auge trocken

uživati čiju naklonost

uživati čiju naklonost

'svima su pune oči suza', 'svi plaču'

die Augen auf null stellen	'biti gotov (mrtav)'
die Augen in die Hand nehmen müssen	'morati pogledati izbliza (točnije)'
die Augen offen halten	imati (držati) otvorene oči
die Augen schließen/zumachen/zutun	sklopiti oči
die Augen <i>vor etwas</i> verschließen	zatvoriti/zatvarati oči <i>pred čim</i>
die Augen weit aufreißen	izbečiti (iskolačiti) oči
ein Auge <i>auf jdn.</i> werfen	baciti oko <i>na koga, što</i>
ein Auge <i>auf jdn., etwas</i> haben	držati <i>koga, što</i> na oku; nekome se dopada <i>tko, što</i>
ein Auge <i>für etwas</i> haben	imati oko <i>za što</i>
ein Auge riskieren	'kradomice (krišom) pogledati'
einer Sache ins Auge blicken/sehen	pogledati/gledati u oči <i>čemu</i>
ein wachsames Auge haben	imati budno oko
<i>etwas</i> beleidigt das Auge	vrijeđa oči <i>kome što</i>
<i>etwas</i> im Auge behalten	držati na oku <i>koga, što</i>
<i>etwas</i> im Auge haben	imati na umu <i>što</i>
<i>etwas</i> ins Auge fallen/springen	pada (udara) u oči <i>kome što</i>
<i>etwas</i> ins Auge fassen	'odlučiti se <i>na što</i> ', 'imati kakvu namjeru'
<i>etwas</i> ins Auge gehen	'(loše) će završiti <i>što</i> ', 'neće biti dobro <i>što</i> '
<i>etwas jdm.</i> klar vor den Augen stehen	biti pred očima <i>kome</i>
ganz Auge sein	pretvoriti se u oko
große Augen machen	razrogačiti oči
<i>in jds.</i> Augen	u <i>čijim</i> očima
<i>in jds.</i> Augen sinken/verlieren	pasti <i>u čijim</i> očima
<i>in jds.</i> Augen steigen	porasti/rasti <i>u čijim</i> očima
<i>jdm.</i> Auge in Auge gegenüberstehen	stajati <i>s kim</i> oči u oči
<i>jdm.</i> <am liebsten> die Augen auskratzen (mögen)	htjeti iskopati oči <i>komu</i>
<i>jdm.</i> die Augen öffnen	otvoriti <i>komu</i> oči
<i>jdm.</i> <i>etwas</i> an den Augen ablesen	pročitati/čitati iz očiju <i>komu što</i>
<i>jdm.</i> ins Auge/in die Augen stechen	mami pogled <i>kome što</i>
<i>jdm.</i> schöne Augen machen	'očijukati (koketirati) <i>s kim</i> '
<i>jdm.</i> stehen die Tränen in den Augen	suze su u očima <i>kome</i>

<i>jdm.</i> unter die Augen kommen/treten	doći (izići) na (pred) <i>čije</i> oči
<i>jdm.</i> verliebte Augen machen	gledati <i>nekoga</i> zaljubljenim očima
<i>jdm.</i> zu tief ins Auge/in die Augen sehen	'zagledati se (zaljubiti se) <i>u koga</i> '
<i>jdn., etw.</i> aus den Augen verlieren	izgubiti iz vida <i>koga, što</i>
<i>jdn., etw.</i> im Auge behalten	držati na oku <i>koga, što</i>
<i>jdn., etw.</i> mit anderen Augen betrachten	pogledati/gledati drugim očima <i>koga, što</i>
<i>jdn.</i> mit den Augen verschlingen	gutati očima (pogledom) <i>koga</i>
<i>jdn.</i> nicht aus den Augen lassen	ne pustiti/puštati s očiju <i>koga</i>
<i>jds.</i> Augen brechen	oči se zauvijek sklapaju <i>kome</i>
kaum die Augen aufhalten können	jedva držati oči otvorene <od umora>
kein Auge von <i>jdm., etw.</i> lassen /wenden	ne skidati očiju (oka) <i>s koga, s čega</i>
kein Auge zutun	ne moći sklopiti ni oka
kleine Augen machen	jedva držati oči otvorene <od umora>
mit offenen Augen schlafen	'biti odsutan, ne paziti'
nicht mehr aus den Augen sehen können	ne moći više držati oči otvorene
nur Augen für <i>jdn., etw.</i> haben	imati oči samo za <i>koga, što</i>
seine Augen überall haben	uvijek imati oči otvorene
seinen (eigenen) Augen nicht trauen	ne povjerovati/ ne vjerovati svojim očima
sich die Augen ausweinen	'plakati kao malo dijete, gorko plakati'
so weit das Auge reicht	dokle <ti> oko dopre (dopire)
<i>jdm.</i> unter die Augen treten	izići na oči <i>kome</i>
unter vier Augen	u četiri oka

8. Literatura

- Babić, S., Finka, B., Moguš, M. (1996): *Hrvatski pravopis*, Školska knjiga, Zagreb
- Burger, H., Buhofer, A., Sialm, A. (1982): *Handbuch der Phraseologie*, Walter de Gruyter, Berlin, New York
- Burger, H. (2003): *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen*, Erich Schmidt Verlag, Berlin
- Čermák, F., Hronek, J., Machač, J. (1982): *Idiomatika a frazeologie češtiny*, Academia, Praha
- Čermák, F. (1994): *Slovník české frazeologie a idiomatiky (Výrazy slovesné)*, A-P, Academia Praha
- Duden (2002): *Redewendungen (Wörterbuch der deutschen Idiomatik)*, 2. Auflage, Band 11, Dudenverlag
- Fink-Arsovski, Ž. (2002): *Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra*, FF press, Zagreb
- Fleischer, W. (1997): *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache*, Dudenverlag, Leipzig/ Wien/ Zürich
- Hansen-Kokoruš, R.; Matešić, J.; Pečur-Medinger, Z.; Znika, M.: *Deutsch-kroatisches Universalwörterbuch. Njemačko-hrvatski univerzalni rječnik*; Nakladni zavod Globus, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2005
- Kljaić, J. (1998): *Hrvatskosrpsko-njemački frazeološki rječnik*; Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
- Kolektiv autorů (1999): *Česko-německý frazeologický & idiomatický slovník*, FIN Publishing, Olomouc
- Kovačević, Barbara (2012): *Hrvatski frazemi od glave do pete*; Institut za hrvatski jezik, Zagreb
- Kovačević, Barbara (2006): *Hrvatska somatska frazeologija (doktorska disertacija)*, Zagreb

- Česko-německý frazeologický & idiomatický slovník* (1999), FIN Publishing, Olomouc
- Matešić, J. (1988): *Hrvatsko-njemački frazeološki rječnik*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb & Verlag Otto Sagner, München
- Melvinger, J. (1989): *Leksikologija*; Pedagoški fakultet, Osijek
- Menac, A. (2007): *Hrvatska frazeologija*, Knjigra, Zagreb
- Menac, A., Fink-Arsovski, Ž., Venturin, R. (2003): *Hrvatski frazeološki rječnik*, Naklada Ljevak, Zagreb
- Menac, A., Sesar, D., Kuchar, R. (1996): *Hrvatsko-češko-slovački frazeološki rječnik*, Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
- Sesar, D. (2002): *Češko-hrvatski rječnik. Hrvatsko-češki rječnik*, Školska knjiga, Zagreb
- Sesar, D. (1996): *Putovima slavenskih jezika. Pregled standardizacije češkoga i drugih slavenskih jezika*, Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
- Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost* (2007), Academia, Praha
- Šlosar, D. (2005): *Deutsch-tschechische Sprachkontakte*; in: Koschmal, W., Nekula, M., Rogall, J. (Hrsg.): *Deutsche und Tschechen. Geschichte – Kultur – Politik*; Bundeszentrale für politische Bildung, Bonn, str. 148- 155.

9. Internetski izvori

- Benzon, I. (2006): *Pridruživanje frazema s komponentom naziva za odjeću konceptualnim poljima (na građi njemačkog i hrvatskog jezika)*, FLUMINENSIA, god.18, br.2., str. 85-114, in: Hrčak. Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske (<http://hrcak.srce.hr/>) (23.1.2013.)
- Ivanetić, N.; Karlavaris-Bremer, U. (1999): *Onimijski frazemi i konceptualizacija svijeta*; in: Hrčak. Portal znanstvenih članaka Republike Hrvatske (<http://hrcak.srce.hr/>) (23.1.2013.)

Český národní korpus – SYN2000. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha. Cit. 25.04.2012, dostupán na: <http://www.korpus.cz> (25.4.2012.)

Korpus des Instituts für deutsche Sprache <https://cosmas2.ids-mannheim.de/cosmas2-web/> (25.4.2012.)

Frazémy s lexémem „oko“ v českém a německém jazyce

Shrnutí

Strukturní, syntaktická a konceptuální analýza frazémů s lexémem „oko“ v českém a německém jazyce poukazuje na velkou podobnost mezi těmito frazémy v obou jazycích.

Po strukturní analýze můžeme přijít k závěru, že se v českém a německém jazyce nejčastěji objevují slovesné frazémy typu sloveso+předložka+podstatné jméno. Syntaktická analýza frazémů odhalila, že se ve větách v obou jazycích frazémy s lexémem „oko“ objevují jako dva typy: frazémy jsou dílem slovesné části věty nebo jsou příslovečným určením ve větě. Frazémy s lexémem „oko“ v obou jazycích také ukazují na velkou podobnost na konceptuální úrovni: většina analyzovaných frazémů se v obou jazycích může přidružit téměř stejným sémantickým polím.

Analýza frazémů s lexémem „oko“ v českém a německém jazyce potvrdila předpoklad, že oba jazyky ukazují na velké podobnosti na strukturní, syntaktické a konceptuální úrovni. Tato skutečnost dovoluje vytvořit hypotézu, že díky dlouhotrvajícímu vlivu německého jazyka, převzal český jazyk četné frazémy z němčiny.

Phraseologismen mit dem Lexem „Auge“ in der tschechischen und deutschen Sprache

Zusammenfassung

Die Phraseologismen, die das Lexem „Auge“ beinhalten, wurden in der tschechischen und der deutschen Sprache aus der strukturellen, syntaktischen und konzeptuellen Perspektive analysiert.

Aus der strukturellen Analyse der Phraseologismen ging hervor, dass in beiden analysierten Sprachen die oben erwähnten Phraseologismen meistens als verbale Phraseologismen des Typus „Verb+Präposition+Substantiv“ vorkommen.

Syntaktische Analyse der Phraseologismen mit dem Lexem „Auge“ deutete darauf hin, dass die untersuchten Phraseologismen in Sätzen meistens in Form der Adverbien oder als Teil der verbalen Konstruktion des Satzes vorkommen.

Auch in der konzeptuellen Analyse weisen die untersuchten Phraseologismen in den beiden Sprachen Ähnlichkeiten aus: sie lassen sich in meisten Fällen den gleichen semantischen Feldern zuordnen.

Zusammenfassend lässt sich sagen, dass die Analyse der Phraseologismen mit dem Lexem „Auge“ in tschechischer und deutscher Sprache die ursprüngliche Annahme über die großen Ähnlichkeiten in der tschechischen und deutschen Phraseologie bestätigt hat. Diese Tatsache lässt auch eine weitere Hypothese darüber zu entwickeln, dass die tschechische Sprache dank langem Einfluss der deutschen Sprache viele Phraseologismen aus dem Deutschen übernommen hat.

